

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

SUMMARIA SOCIALIA

Välisajakirjades ilmunud sotsioloogia-, majandus- ja poliitikaalaste kirjutiste tutvustusi

2009 : 2

SISUKORD

VALIK ÜLEVAATEID VÄLISAJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLITEST

EESTI ÜLEMINEKUAJAL

Lauristin, Marju; Vihalemm, Peeter. The political agenda during different periods of Estonian transformation: external and internal factors.....2

HALDUSJUHTIMINE SOOMES

Nyholm, Inga; Haveri, Arto. Between government and governance – local solutions for reconciling representative government and network governance.....3

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

INFOÜHISKOND.....5

EUROOPA LIIT.....5

POLITOLOOGIA.....6

POLIITIKA.....6

SOTSIAALPOLIITIKA.....7

MAJANDUS.....8

EESTI ÜLEMINEKUAJAL

Lauristin, Marju; Vihalemm, Peeter. *The political agenda during different periods of Estonian transformation: external and internal factors.*

Journal of Baltic Studies. Vol. 40 (2009), no. 1, p. 1-28.

Artiklis analüüsitakse aastail 1988–2008 Eesti arengut mõjutanud väliseid ja riigisiseseid mõjureid, esitatakse Eesti üleminekuaja periodiseering ning antakse põhjalik ülevaade prioriteetide muutumisest üleminekuaja eri etappide poliitilises agendas.

Eesti arengule on antud vastuolulisi hinnanguid, seestpoolt paistavad probleemid tihti teistsugused kui väljastpoolt Eestit. Väliseksperdid on esile tõstnud edukat majandusarengut ja kasvavat rahvusvahelist konkurentsivõimet. Eesti postkommunistlikku siiret on hinnatud ELiga 2004. a liitunud riikide seas üheks edukamaks (Bertelsmann 2006, 2008). Samas on toodud esile Eesti edulooga kaasnevate muutuste varjuküljed, nagu kehv tervis, ksenofoobia, ebapädevus HIViga võitlemisel ja puupüsti täis vanglad (Heidmets 2007). Artiklis otsitakse muu hulgas vastust küsimustele, kas Eesti tasakaalustamata areng on välise surve tulemus või selgitatav riigisiseste teguritega, nagu parempoolsete parteide domineerimine poliitikaarenil või kiire nihe individualistlikele väärtustele ja tarbimishuvile.

Artikli autorid eristavad Eesti üleminekuaja viit perioodi:

1. 1988–1991 vana süsteemi purunemine, laulev revolutsioon;
2. 1991–1994 radikaalsed reformid ning uue poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse korra rajamine;
3. 1995–1998 majanduse stabiliseerumine, Euroopa Liidu ja NATOga liitumise perioodi algus;
4. 1999–2004 ettevalmistused Euroopa Liiduga liitumiseks, kasvavad sisepinged;
5. 2005–2008 ELiga liitumisjärgse perioodi uued ülesanded, identiteedikriis, pööre majanduskasvult selle aeglustumisele.

Eesti arengu analüüsil on üheks võtmeküsimuseks väliste ja riigisiseste mõjurite roll (Clemens 2001, Raik 2003, Smith 1999).

Üleminekuajal on väliste ja riigisiseste mõjurite roll muutunud, aja jooksul on kasvanud Eesti-siseste sotsiaalsete tegurite mõju. Esimestel etappidel domineerisid välised mõjurid, mis toetasid küllaltki kitsast poliitiliste prioriteetide ringi – institutsioonide ülesehitamist ja majanduse liberaliseerimist.

Aastatuhandevahetusest alates hakkas kasvama Eesti-siseste toimijate suutlikkus, sh nende majanduslik, sotsiaalne ja kultuuriline kapital ja nad hakkasid mängima otsustavamat rolli poliitikaprioriteetide seadmisel. Kiiretest reformidest võitsid eeskätt ettevõtjate huvigrupid, kes koos keskealiste juhtidega moodustasid Eesti ärieliidi. Kahe kümnendi vältel oli uus eliit kõige tugevam liberaalsele turumajandusele orienteerituse toetaja, selle eliidi huve esindavad parteid võitsid valimistel enamuse parlamendikohtadest ning nende käes oli juhtiv roll kõikides koalitsioonivalitsustes. Individualistlike väärtuste, majandusliku edu ja konkurentsivõime eelistamise kontekstis olid nõrgema sotsiaalse ja majandusliku positsiooniga huvirühmad poliitiliselt marginaliseerunud.

Enne ja pärast Eesti ELiga liitumist ilmnenuid lahkeliid poliitikute ja eri huvigruppide (uus ärieliit, kultuuri- ja akadeemilised ringkonnad, ametiühingud, vähemuste esindajad jms) vahel annavad tunnistust kohalike toimijate tugevnenud survest poliitilise agenda kujundamisele. Siiski, süvenenud majanduskriisi tingimustes ei ole üleminekuaja alguses seatud prioriteedid (veel) põhjalikult muutunud, majanduslik konkurentsivõime ja riiklik julgeolek on jäänud

Eesti peamisteks loosungiteks. Majanduslangus omakorda pidurdab niigi aeglast üleminekut ellujäämistaktikatel omanäoliste sihtide seadmisele.

Praegu vaevleb Eesti, nagu paljud teised riigid, tõsise finantskriisi käes. Rahvusvahelise mõju ulatust Eesti arengule näitavad ilmekalt riigi majanduse äärmisest avatusest tulenevad probleemid ja poliitiline haavatavus välise surve tõttu. Sellises kriitilises olukorras vajab Eesti artikli autorite arvates majandusliku ja sotsiaalse arengu strateegilist visiooni, et luua uus poliitiline agenda, mis peaks silmas ELi strateegilisi valikuid ja arvestaks ka Eesti enda spetsiifilisi võimalusi jätkusuutlikuks arenguks.

HALDUSJUHTIMINE SOOMES

Nyholm, Inga; Haveri, Arto. Between government and governance – local solutions for reconciling representative government and network governance.

Local Government Studies. Vol. 35 (2009), no 1, p. 109-124.

Artiklis vaadeldakse esindusdemokraatia ja võrgustikuvalitsemise (ingl *network governance*) ühitamise võimalusi kohalikes omavalitsustes. Kõigepealt võetakse vaatluse alla uue haldusjuhtimise (ingl *new public management*) ja valitsemise (ingl *governance*) teooriate peamised tunnusjooned ning juhitakse tähelepanu pingetele nende juhtimismudelite ja esindusdemokraatia vahel. Seejärel tutvustatakse ja analüüsitakse Soome kolme omavalitsuse kogemusi, kuidas lahendada võrgustikuvalitsemise puhul demokraatliku juhtimise probleeme. Uue haldusjuhtimise strateegia seisneb majandusliku efektiivsuse ja paindlikkuse saavutamises ning kliendi seisukohtade paremas arvessevõtus, mis pakub kliendile avalike teenuste laiemat valikut (Pollitt 1984, Glatter et al. 1977, Gewirtz et al. 1995). Uue haldusjuhtimise strateegia rõhutab enesejuhtivate ja majanduslikult autonoomsemate avalike organisatsioonide loomist (Hoggett 1991).

Valitsemise mudel toonitab avaliku halduse ja muude ühiskonnas toimijate (ingl *actors in society*) vastastikust sõltuvust. Oma olemuselt on valitsemine võrgustikuvalitsemine – tegevuste koordineerimises mängivad olulist rolli võrgustikud, mis võimaldavad poliitikakujundamise protsessis kaasa rääkida erinevatel ühiskonnas osalejatel.

Soome kohalike omavalitsuste areng annab tunnistust sellest, et uue haldusjuhtimise ja valitsemise mudelite juurutamisega kaasnenud muudatused on kaasa toonud suundumuse kohaliku omavalitsuse võrgustumise suunas, s.t sellise kohaliku kogu suunas, mis hõlmab poliitikakujundamises ja teenuste osutamises osalejaid era-, avalikust ja kolmandast sektorist. Selleks et analüüsida, kuidas Soome omavalitsused on suutnud toime tulla esindusdemokraatia ja võrgustikuvalitsemise ühitamisega, tutvustatakse artiklis 2004.–2006. aastal kohaliku demokraatia arendamise projekti raames tehtud juhtumianalüüsi kolmes Soome omavalitsuses – Kotka, Turu ja Imatra linnas. Projekti eesmärk oli leida lahendusi poliitilise juhtimisvõime (ingl *leadership*) tugevdamiseks võrgustikuühiskonnas ja luua demokraatlikke meetodeid privatiseeritud või sisseostetud teenuste koordineerimiseks. Kolmes vaatlusaluses linnas on kohalik omavalitsus kaasanud avalike teenuste osutamisse ja kohaliku poliitika kujundamisse organisatsioonide võrgustiku. Kuna sellise võrgustiku aruandekohustus valitud kogude ees ei ole alati tõhus, siis on vaatlusalused kohalikud omavalitsused kasutusele võtnud rea uusi mehhanisme, et tõhustada järelevalvet ja parandada võrgustiku juhtimist. Loodud on ühised heakskiidetud reeglid, kus on määratletud ka võrgustikus osalejate rollid.

Kohalike omavalitsuste positiivse kogemuse kõrval on aga terve rida lahendamist vajavaid

probleeme. Võrgustikus osalejate arvukus, nende erinevad juhtimismehhanismid ja –reeglid teevad metavalitsemise, s.o kohalike valitsejate poliitilise kontrolli võrgustiku üle väga keeruliseks, kui mitte võimatuks. Uute järelevalve ja koordineerimise mudelite leidmine on keeruline, ühtviisi raske on nende heakskiitmine ja kasutamine osaliste poolt. Artikli autorite väitel on olulisimaks õppetunniks analüüsitud omavalitsustes arusaamale jõudmine, et vaja on kohalike poliitiliste liidrite aktiivset osalust võrgustiku poliitikakujundamise protsessis. Samas puuduvad Soome kohalike omavalitsuste valitud kogudes täis- ja osalise tööajaga poliitikud, mistõttu on sellele nõudmisele raske vastata. Poliitikakujundamise protsessidele tähelepanu osutamine ja nende suunamine nõuab kohalikelt poliitikutelt palju enam, kui nad selleks praegu on suutelised.

Refereerinud Ülle Lepp

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

INFOÜHISKOND

Ford, Andrea. Logging on to the Ivy League // Time (2009), no. 17, p. 41-42.

Artiklis arutletakse tehnoloogilise innovatsiooni üle hariduses. Lähemalt uuritakse, miks USA kõrgkoolid on pidanud vajalikuks teha oma loenguid Internetis tasuta kättesaadavaks.

YouTube'i Edu portaalist võib vaadata ja kuulata näiteks California Ülikooli bioloogiaprofessori Marian Diamondi, Massachusettsi Tehnoloogiainstituudi füüsikaprofessori Walter Lewini jt loenguid.

Morozov, Evgeny. The fog of cyberwar // Newsweek (2009), no. 17, p. 30-31.

NATO on alles nüüd hakanud mõistma, et Internetist kujuneb uus lahinguväli, mis vajab sõjalist strateegiat. Selleks rajati Tallinna küberkaitsekeskus ja artiklis selgitatakse, miks just Eestisse. Samas võrreldakse Eesti ja USA küberkaitsestrateegiaid.

Runnel, Pille; Pruulmann-Vengerfeldt, Pille; Reinsalu, Kristina. The Estonian tiger leap from post-communism to the information society: from policy to practice // Journal of Baltic Studies (2009), no. 1, p. 29-51.

Artiklis on vaatluse all Eesti infoühiskonna areng poliitilise agenda kontekstis. Tuginedes 2007. aasta alguses tehtud üleriigilisele uuringule, analüüsitakse, kuidas on IKT demokraatlik potentsiaal Eestis realiseerunud. Esitatakse Interneti-kasutajate tüpoloogia ja käsitletakse nende aktiivsust kohalikul tasandil nii traditsiooniliste osalusvormide kui ka uue meedia *online*-vormide kaudu.

EUROOPA LIIT

O'Brennan, John. Ireland says no (again): the 12 June 2008 referendum on the Lisbon Treaty // Parliamentary Affairs (2009), no. 2, p. 258-277.

Artiklis analüüsitakse 12. juunil 2008. aastal Iirimaa toimunud Lissaboni lepingu rahvahääletuse tähtsust. Hääletusjärgsed analüüsid näitavad, et sellise tulemuse kujundasid kaks põhjust. Esiteks võis Euroopa Liidu põhiseadusliku korra muudatustele läheneda emotsionaalselt ja kirjeldada seda kui eksistentsiaalset ohtu Iirimaa väärtustele ja huvidele. Teine põhjus oli teabe ja teadmiste puudumine. Rahvahääletuse tulemus näitas ühtlasi euroskeptitsismi kasvutendentsi Iirimaa. Kui 1972. aastal andis vastuhääle 17%, siis 2008. aastal juba 53,4% referendumil osalenutest.

Tekin, Ali; Williams, Paul. EU-Russian relations and Turkey's role as an energy corridor // Europe-Asia Studies (2009), no. 2, p. 337-356.

Artiklis arutletakse selle üle, kuidas mõjutavad ELi ja Venemaa suhted Türgi rolli Euroopa energiakoridorina. Venemaa jõupingutused uute torujuhtmete ehitamiseks on elavdanud Euroopa Liidu huvi energiainpordi ja transiiditeede mitmekesistamise vastu. EL on tunnustanud Türgi potentsiaalset väärtust kindla ja sõltumatu partnerina energiavarude importimiseks väljastpoolt Venemaad, mis võib omakorda mõjutada Türgi väljavaateid Euroopa Liiduga liitumiseks.

Wolczuk, Kataryna. Implementation without coordination: the impact of EU conditionality on Ukraine under the European neighbourhood policy // Europe-Asia Studies (2009), no. 2, p. 187-211.

Artikkel käsitleb Euroopa naabruspoliitika (ENP) mõju Ukrainas aastail 2005–2007 toimunud muutustele. Ehkki ENP tegevuskava rakendamine on seni andnud aeglasti, ebaühtlasti ja lokaalseid tulemusi, on Euroopa Liit hakanud selle tegevuskava toel esimest korda mõjutama Ukraina kohalikke sündmusi.

POLITOLOOGIA

Fisher, Justin. Hayden Phillips and Jack Straw: The continuation of British exceptionalism in party finance? // Parliamentary Affairs (2009), no. 2, p. 298-317.

Artiklis vaadeldakse kahte aastail 2007–2008 avaldatud poliitikadokumenti, mis käsitlevad parteide rahastamist Ühendkuningriigis. Analüüsitakse neis dokumentides sisalduvaid seisukohti ja ettepanekuid varasemate Suurbritannia parteide rahastamist puudutanud reformide kontekstis. Võrdluseks tutvustatakse teistes Euroopa riikides toimivat kontrolli parteide finantseerimise üle. Autorid nendivad, et Suurbritannia jääb selles osas erandlikuks.

Quiroz Flores, Alejandro. The political survival of foreign ministers // Foreign Policy Analysis (2009), no. 2, p. 117-133.

Artikli eesmärk on analüüsida riigijuhtide ametiaja mõju välisministrite ametiaja pikkusele. Tutvustatakse välisministrite ametiaja pikkust mõjutavate tegurite süstemaatilise uuringu tulemusi ja järeldusi. Uuring tugineb ligi 7500 välisministri ametiaega kajastavale andmebaasile, mille andmestik hõlmab kolme sajandit.

Schaap, Linze; Daemen, Harry; Ringeling, Arthur. Mayors in seven European countries: part I. Selection procedures and statutory position // Local Government Studies (2009), no. 1, p. 95-108.

Artiklis esitatakse esimene osa aastail 2002–2005 seitsmes Euroopa riigis (Belgia, Inglismaa, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Hispaania, Holland) linnapeade institutsiooni kohta kogutud empiiriliste andmete analüüsist. Uurimus keskendub küsimusele, kuidas mõjutavad linnapeade tegevust ja töötulemusi nende valimisprotseduur ja seaduses fikseeritud ametikohustused. Esimeses osas antakse ülevaade linnapea valiku protseduuridest ja seadusega sätestatud rollidest.

Vetter, Angelika. Citizens versus parties: explaining institutional change in German local government, 1989-2008 // Local Government Studies (2009), no. 1, p. 125-142.

Artiklis on vaatluse all muutused Saksamaa kohalikes omavalitsustes aastail 1989–2008. Saksamaa reformide eesmärk oli anda kodanikele suurem võimalus kohalikes asjades kaasa rääkida ja vähendada kohalike parteide mõju. Autorid otsivad vastust kolmele küsimusele: Miks mõned liidumaad alustasid reformidega alles 1990ndatel ja mitte varem? Miks järgnesid reformid teistes liidumaades, kuigi ülaltpoolt survet ei avaldatud? Miks mõned liidumaad jätkasid reforme, teised aga mitte?

POLIITIKA

Crane, Mary. It becomes a river: Afghanistan at a crossroads // World Policy Journal (2009), no. 1, p. 95-104.

Artikkel võtab vaatluse alla Afganistani ja käsitleb aastail 2001–2009 esile kerkinud uusi

ülesandeid riigi poliitiliseks ja sotsiaalseks arenguks. Afganistani poliitilise ja sotsiaalse infrastruktuuri püsivuse panevad proovile USA vägede suurendamine 2009. a suvel ning presidendi- ja parlamendivalimised, mis toimuvad 2009. a augustis ja 2010. a alguses.

McNeill, David. Waiting in the wings // Newsweek (2009), no. 14/15, p. 30-31.

Artiklis käsitletakse Jaapani Demokraatliku Partei valmistumist sügisel toimuvateks parlamendivalimisteks, kus partei loodab võita pikka aega võimul püsinud Liberaaldemokraatlikku Parteid. Demokraatliku Partei juht Ichiro Ozawa, tuntud ka hüüdnimega Hävitaja, lubab teha Jaapanist tõelise kahe partei demokraatia, reformida valitsust ja saata asju pakkima suurema osa USA vägedest Jaapanis.

Padgett, Tim; Downie, Andrew. Brazil's new way // Time (2009), no. 11, p. 22-25.

Artiklis on vaatluse all Brasiilia, kes tuleb praeguse majanduskriisiga paremini toime kui paljud arenenud riigid. OECD hiljutise uuringu järgi võib Brasiilia olla ainus 34st suuremast majandusriigist, kes 2009. aastal pääseb majanduslangusest mööda.

Palonen, Emilia. Political polarisation and populism in contemporary Hungary // Parliamentary Affairs (2009), no. 2, p. 318-334.

Artiklis uuritakse Ungari poliitikas valitsevat polariseerumist, mis jagab poliitilise spektri kahte leeri. Hiljutiste poliitiliste arengute mõistmiseks võetakse vaatluse alla Ungari poliitika piirjoonte kujunemine alates 1989. aastast. Käsitletakse ka mõningaid probleeme, mida polariseerumine demokraatiale tekitab.

Reuter, Ora John; Remington, Thomas F. Dominant party regimes and the commitment problem: the case of United Russia // Comparative Political Studies (2009), no. 4, p. 501-526.

Artiklis analüüsitakse püsiva valitseva partei formeerumist autoritaarse režiimi tingimustes. Konkreetse näitena võetakse vaatluse alla Venemaal tehtud pingutused Ühtse Venemaa kui valitseva partei loomiseks. Ühtne Venemaa kujutab endast kokkulepet föderaalset keskvõimu ning teiste poliitilise ja majandusliku eliidi esindajate vahel.

Vihalemm, Triin; Kalmus, Veronika. Cultural differentiation of the Russian minority // Journal of Baltic Studies (2009), no. 1, p. 95-119.

Artiklis antakse ajalooline ülevaade rahvastevahelistest suhetest Eestis ja Lätis. Empiirilistele uuringutele tuginedes analüüsitakse kolme põlvkonna ühiste väärtuste ja identiteedi struktuuri ning arutletakse, kas ja kuidas on võimalik luua Eesti ühiskonnas sotsiaalset sidusust.

SOTSIAALPOLIITIKA

Buschhoff, Karin Schulze; Schmidt, Claudia. Adapting labour law and social security to the needs of the „new self-employed” — comparing the UK, Germany and the Netherlands // Journal of European Social Policy (2009), no. 2, p. 147-159.

Artiklis võetakse vaatluse alla individuaalettevõtlus (ingl *self-employment*)

Ühendkuningriigis, Saksamaal ja Hollandis. Võrreldakse olukorda nendes riikides ja kirjeldatakse tegureid, mis on suurendanud individuaalettevõtlust ning mõjutanud selle ettevõtlusvormi struktuuri. Samuti tuuakse välja nende riikide algatused seaduste muutmiseks, et hõlmata uusi individuaalettevõtluse valdkondi. Vaatamata sarnastele probleemidele on nendes riikides sotsiaalse turvalisuse ja tööõigusaktide kohandamisel kasutatud erisuguseid strateegiaid.

Frericks, Patricia; Maier, Robert; De Graaf, Willibrord. Toward a neoliberal Europe?: pension reforms and transformed citizenship // Administration & Society (2009), no. 2, p.

135-157.

Artiklis käsitletakse viimastel aastatel Euroopa heaoluriikides toimunud muutuste olemust ja nende tulemusi. Keskendudes pensionireformidele, analüüsivad autorid reformide kahesuunalist arengut: ühelt poolt on rõhk privatiseerimisel, teiselt poolt aga solidaarsusel.

Gilardi, Fabrizio; Füglistner, Katharina; Luyet, Stéphane. Learning from others: the diffusion of hospital financing reforms in OECD countries // Comparative Political Studies (2009), no. 4, p. 549-573.

Artiklis on vaatluse all üheksateistkümne OECD riigi haiglate finantseerimise reformid ajavahemikul 1980–2005. Ehkki need on riigisisesed, toimub ka nende ülekandumine ühest riigist teise. Reformide analüüsi kohaselt on poliitika muutus riigis tõenäolisem siis, kui olemasolev poliitika ei ole tõhus ja kui teiste riikide kogemused näitavad, et reformid viivad soovitud tulemuseni.

MAJANDUS

Chu, Steven. Pulling the plug on oil // Newsweek (2009), no. 17, p. 66.

Artikli autor, USA energeetikaminister ja 1997. a Nobeli füüsikapreemia laureaat, arutleb energia kokkuhoiuvõimaluste üle. Ta soovib kasutusele võtta hübriidautod, tarbida vähem naftasaadusi ja vähendada USA sõltuvust sissetoodavast naftast. Steven Chu käsitleb üksikasjalikumalt, kuidas päikese- ja tuuleenergia areng USAs võib riiki selles osas aidata. Samuti tuleks autori arvates suurendada vedelate biokütuste kasutamist.

Easier for a camel // The Economist, no. 8625, eriosa, p. 3-4.

Artiklis on vaatluse all ülirikaste inimeste vara päritolu ja finantskriisi mõju nende rahalisele seisule. Kriisi tõttu on paljud kaotanud osa oma varadest, kuna need pärinesid investeringutest. 2008. aastal vähenes maailmas miljardäride arv 1125-lt 793-le. Venemaal on miljardäridest oligarhide hulk vähenenud poole võrra. Artiklis püstitatakse küsimus, kas majanduskriisi tagajärjel võib väheneda varanduslik ebavõrdsus ühiskonnas.

Gumbel, Peter. Can these jobs be saved? // Time (2009) no. 15, p. 22-24.

Kuna majandus tõmbub üha koomale, otsivad ettevõtted Londonist Tokyoni mooduseid, kuidas vältida töötajate lahtilaskmist. Artiklis kirjeldatakse, kuidas töö jagamine, palga kärpimine ja tööaja lühendamine võivad aidata ja samal ajal anda majanduskriisile hoogu juurde.

Margolis, Mac. Cities beyond the pain // Newsweek (2009), no. 12, p. 20-21.

Artikkel käsitleb majanduskriisi mõju avalikule sektorile. Sellistes tööstuslinnades, nagu Detroit või Wolfsburg Saksamaal, kus valmistatakse Volkswageneid, võis varem loota tööd kogu eluks. Nüüd on neis linnades suur tööpuudus. Maailmamajanduse kriis ei ole aga puudutanud administratiivkeskusi nagu Brasília, Ottawa, Brüssel, Washington, kus mitte ainult ei looda töökohti juurde, vaid kasvab kinnisvara ja automüük ning uusi kauplusi, luksushotelle ja spordiklubi ei jõuta nii kiiresti ehitada, kui oleks nõudlust.

Mead, Walter Russell. In defense of paleface capitalism // Newsweek (2009), no. 16, p. 19.

Brasiilia president Luiz Inácio Lula da Silva rääkis tõtt, kui ütles šokeeritud Briti peaministrile Gordon Brownile ja maailmaajakirjandusele, et finantskriisi on loonud n-ö valgenahalised siniste silmadega inimesed. Artikli autori arvates on asi tegelikult veelgi hullem. Sinisilmsed kahvanäod ei vastuta mitte ainult praeguse kriisi eest, vaid ka maailma koormamise eest finantssüsteemiga, kuhu on juba sisse ehitatud kokkuvarisemise soodumus.

Raamatu “God and gold: Britain, America and making of the modern world“ autor tutvustab artiklis nüüdisaegse finantssüsteemi päritolu.

Mission: possible // The Economist (2009), no. 8626, p. 63-65.

Artiklis on vaatluse all Rahvusvaheline Valuutafond (IMF), kes laenab tavaliselt raha finantskriisis vaevlevatele arengumaadele. G20 riikide kohtumisel lubati IMFile triljon dollarit arenenud riikidelt, et suurendada IMFi rolli maailma rahanduses. Esmane ülesanne oleks asendada eravälisinvesteeringuid, millest arengumaad majanduslanguse tõttu ilma on jäänud. Käsitletakse vajadust fondi tegevust ja juhtimist reformida.

Obama’s Nobel headache // Newsweek (2009), no. 14/15, p. 20-25.

Artiklis keskendutakse Paul Krugmanile, kes on ka ajalehe The New York Times kolumnist. Krugman on kritiseerinud USA presidendi Barack Obama plaane majanduslangusest ja finantskriisist jagusaamiseks. Krugmani arvates peaksid need olema agressiivsemad. Krugmani mõju on kasvanud pärast seda, kui ta sai Nobeli majanduspreemia 2008. aastal.

Shelter, or burden? // The Economist (2009), no. 8627, p. 60-62.

Artiklis uuritakse oma kodu omamisega kaasnevaid plusse ja miinuseid. USA ja teised riigid on pikka aega soodustanud kodu soetamist, sest see on hea investeering ja toob ka ühiskonnale kasu stabiilse naabruskonna näol. Kinnisvaramulli lõhkemine on mõlemad väited kahtluse alla seadnud. Tõusvad kinnisvarahinnad on hoopis suurendanud kinnisvara vahetamist, seega tegelikkuses hoogustub naabrite vahetumine.

Still afloat in the Baltic, just // The Economist (2009), no. 8626, p. 30.

Artiklis käsitletakse Balti riikide majandustingimusi. Antakse ülevaade rahvusvaheliste organisatsioonide, nagu Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank ning Rahvusvaheline Valuutafond, pingutustest nende riikide majanduse päästmiseks ja pankade toetamiseks.

Zakaria, Fareed. Free at last: how to achieve genuine energy independence // Newsweek (2009), no. 17, p. 61-62.

Artiklis on vaatluse all viisid, kuidas Ameerika Ühendriigid võiksid saavutada energiaalase sõltumatus. Suurim energia USA-sse eksportija on Kanada. Artiklis on ära toodud ka kogu maailma arvatav energiavajadus 2050. aastal.

Zakaria, Fareed. “In the great ship Titanic”// Newsweek (2009), no. 16, p. 43.

Intervjuu Nobeli füüsikapreemia laureaadi Steven Chuga. Chu arutleb ülemaailmse soojenemise ja selle üle, mis siis võib juhtuda, kui kliima tõesti soojeneb. Chu sedastab, et on tähtis vähendada energiatarbimist, sealhulgas kontoriruumides ja autodes.

Refereerinud Ülle Lepp ja Tiina Tammiksalu